

Sagsnr.
2021 - 3970

Doknr.
439432

Dato
18-08-2021

Bilag 1: Den familieretlige reform

1. Om notatet

I marts 2018 indgik et enigt Folketing en aftale om et nyt familieretligt system. Overvejelser om og arbejdet med reformen strakte sig over en længere årrække. Forud for aftalen var der således nedsat en arbejdsgruppe og gennemført diverse undersøgelser, ligesom interessenterne på området blev inddraget. Efter aftalens indgåelse blev der iværksat et omfattende implementeringsprogram, som blev fulgt tæt af en styregruppe og en følgegruppe bestående af aktører og interessenter på området.

I notatet redegøres for arbejdet før, under og efter aftalen om det nye familieretlige system. Endelig beskrives kort indholdet af evalueringen af reformen.

2. Forløbet forud for reformen

Under de daværende regeringer, Helle Thorning-Schmidt I og II, indgik samtlige partier i Folketinget aftaler om forskellige ændringer af forældreansvarsloven, herunder den såkaldte "chikane-pakke" med initiativer til imødegåelse af samarbejdschikane. Det blev undervejs i kredsen tilkendegivet, at der på baggrund af massiv kritik af systemet burde arbejdes på en egentlig reform af området.

Der blev på baggrund af disse drøftelser igangsat forskellige analyser og undersøgelser på området samt et konflikthåndteringsprojekt i den daværende Statsforvaltningen:

Oversigt over undersøgelser af det familieretlige område

Analyse om udviklingen i familieretlige konflikter (SFI, 2016)

Midtvejsevaluering af "Forældre sammen – hver for sig". Et forsøg med konflikthåndtering i Statsforvaltningen (SFI, 2016)

Udenlandske erfaringer med at mindske omfanget af retlige konflikter i familieretlige sager (Social- og Indenrigsministeriet, 2016)

Resultater fra delprojekt 1: Kategorisering af familieretlige sager i Statsforvaltningen. Kortlægning og differentiering af familieretlige sager (SFI, 2017)

Forældrekonflikter efter samlivsbruddet. Karakteristika og risikofaktorer i komplekse forældreansvarssager (VIVE, 2017)

Arbejdet med reformen fortsatte under Regeringen Lars Løkke Rasmussen I, og i juni 2016 var Social- og Indenrigsudvalget og daværende social- og indenrigsminister, Karen Ellemann, i Norge for at studere det norske familieretssystem.

Ligeledes i juni 2016 blev der afholdt statusmøde om forældreansvarsloven. På mødet opfordrede ordførerne fra de andre partier ministeren til straks at sætte et reformarbejde i gang.

Ministeriet nedsatte på den baggrund en arbejdsgruppe med deltagelse af den daværende Statsforvaltning, Ankestyrelsen (som på det tidspunkt var klageinstans for familieretlige sager), Justitsministeriet og domstolene. Arbejdsgruppen opstillede 3 forskellige modeller til et nyt system.

I juni 2017 lancerede regeringen et udspil til et nyt familieretligt system.

Udspillet og arbejdsgruppens 3 forslag til et nyt system kan ses her: <https://sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2017/jun/mere-gennemskueligt-system-for-skilsmisseforaelde-og-boern>

I august 2017 blev der afholdt et dialogmøde om udspillet med deltagelse af alle relevante interessenter på området. Forinden var alle interessenter bedt om skriftlige input til udspillet.

3. Forhandlinger og aftale om ét samlet familieretligt system

Forhandlingerne blev indledt i august 2017 og afsluttedes med aftaleindgåelse i marts 2018. Der blev afholdt i alt 13 forhandlingsmøder. Forud for forhandlingerne modtog ordførerne en materialesamling med bl.a. undersøgelser, arbejdsgruppemodeller samt interessenternes input. Under forhandlingerne blev der udleveret i alt 20 temapapirer med tilhørende bilag, samt mere end 40 notater, herunder besvarelser af spørgsmål fra partierne. Aftalen og de 20 temapapirer kan ses her:

<https://sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2018/mar/aftale-paa-plads-om-et-nyt-og-samlet-familieretligt-system>

Aftalen indebar en grundlæggende ændring af strukturen af det familieretlige system.

Den daværende Statsforvaltning blev nedlagt, og i stedet blev Familieretshuset etableret. Statsforvaltningens ikke-familieretlige opgaver blev lagt over til andre myndigheder, og Familieretshuset håndterer således alene familieretlige sager, samt sager om værgemål.

Samtidig blev der oprettet en enhed, familieretten, i hver af landets 24 byretter. Familieretten træffer afgørelse i de komplekse § 7-sager samt i § 6-sager, hvis afgørelsen er indgribende eller juridisk kompliceret. Familieretten er også ankeinstans for de afgørelser, som Familieretshuset træffer. Tidligere var Ankestyrelsen ankeinstans (Ankestyrelsen er fortsat ankeinstans på adoptionsområdet). Endelig blev fuldbyrdelse af familieretlige aftaler og afgørelser flyttet fra fogedretten til familieretten.

Under forhandlingerne fyldte særligt følgende emner:

- Styrkelse af tilbud om konflikthåndtering
- Øget støtte til barnet
- Klar domstolsinddragelse

Spørgsmålet om samarbejdsskikane/forældre fremmedgørelse blev ikke særskilt drøftet eller bragt op under forhandlingerne.

Aftalen indebar ikke væsentlige materielle ændringer af forældreansvarsloven. De materielle regler om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, herunder regler om imødegåelse af samarbejdsskikane er således grundlæggende de samme som før reformen. Centralt i lovgivningen er både før og efter reformen hensynet til barnets bedste og barnets ret til begge forældre.

Der blev i loven indsat en ny formålsbestemmelse, hvoraf det fremgår, at i alle forhold, som er omfattet af loven, skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række.

Centrale elementer i den familieretlige reform – udvalgte uddrag af "Aftale om ét samlet familieretligt system"

Barnets trivsel er det bærende hensyn

"Partierne ønsker at styrke det klare budskab om, at systemet først og fremmest har fokus på barnet, gennem oprettelsen af en børneenhed, som sikrer barnet sin egen indgang til et helle i systemet, hvor der allerede fra sagens start primært er fokus på barnet og barnets trivsel i processen, og hvor barnets kontakt med systemet begrænses til en eller meget få personer."

Et forløb tilpasset til familiens behov

"De grundlæggende hensyn, det nye system bygger på, skal afspejles i systemets kompetencer. Der skal være personale, der er kvalificeret til at varetage den brede vifte af forskellige familieretlige sager og spotte særlige problemstillinger i familierne. Det er efter partiernes opfattelse vigtigt, at der både i Familieretshuset og i Familieretten er en forståelse for familierne og deres situation samt viden om konflikters betydning for særligt barnets trivsel."

Samarbejde for at skabe bedre løsninger for familierne

"Som noget helt centralt ønsker partierne med aftalen at styrke samarbejdet mellem det familieretlige og det sociale system. Der skal sikres en fælles forståelse mellem myndighederne af, hvilke afgørelser og tiltag der kan iværksættes i henholdsvis det familieretlige system og kommunen for tilsammen at forbedre indsatsen i forhold til familien og sikre barnets trivsel."

4. Implementering af reformen

Straks efter indgåelse af aftalen om reformen blev der iværksat et omfattende implementeringsprogram for at sikre, at aftalen blev implementeret efter intentionen. Implementeringen omfattede i alt 7 projektgrupper, der bl.a. stod for at udvikle nye tilbud/fokusområder og arbejdsgange i Familieretshuset, sikre implementering af samarbejdet på tværs af myndigheder samt sikre udvikling af kompetencer hos medarbejderne i Familieretshuset.

Implementeringen af reformen blev fulgt af en følgegruppe bestående af repræsentanter fra: Domstolsstyrelsen, KL, Lev uden vold, Børns Vilkår, Foreningen Far, Mødrehjælpen og Danske Familieadvokater.

5. Evaluering af reformen

Som opfølgning på den ændrede struktur i det familieretlige system er det aftalt at igangsætte en evaluering af systemet, der overordnet har fokus på kvalitet og processer i det nye system. Evalueringen skal således følge op på, om den ændrede struktur sikrer den ønskede kvalitet, og at familierne mødes med enkle sammenhængende forløb. Det fremgår af aftalen, at evalueringen skal ske på baggrund af de første 4 års erfaringer med systemet.

Evalueringen består af 3 devalueringer:

- **Devaluering 1: Børnenes trivsel i centrum.** Devaluering 1 skal måle, hvorvidt Børneenheden efterlever sit formål, som er at have et primært fokus på barnets trivsel og barnets bedste i sagen.
- **Devaluering 2: Forældrenes trivsel, samarbejde og konfliktniveau.** Devaluering 2 skal vise, hvilke tilbud forældrene har modtaget, og belyse, hvilken effekt deltagelse i det ene eller andet tilbud har haft for forældrenes tilfredshed, samarbejde og konfliktniveau.
- **Devaluering 3: Enkel, gennemskuelig sagsgang og oplevelsen af et sammenhængende forløb.** Devaluering 3 skal give viden om Familieretshusets samarbejde med hhv. kommunen og familieretten.

Herudover består evalueringen af en undersøgelse af fuldbyrdsessystemet.